

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **Ing. D. C.**, zastoupený JUDr. Miroslavem Nyplem, advokátem se sídlem Dukelská 15, Hradec Králové, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Pardubicích**, se sídlem Čechovo nábřeží 1791, Pardubice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2014, sp. zn. ZKI PA-O-04/12/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 6. 2015, č. j. 30 A 41/2014 – 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Katastrální úřad pro Královéhradecký kraj, Katastrální pracoviště Hradec Králové (dále jen katastrální úřad) oznámil dopisem ze dne 21. 3. 2013 žalobci a dalším dotčeným osobám, že z úřední povinnosti provedl na základě § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (dále jen starý katastrální zákon), opravu chyby v katastrálním operátu katastrálního území Hlušice vzniklé zřejmým omylem při vedení katastru. Oprava spočívala v úpravě zákresu pozemkové parcely č. X a stavebních parcel č. X a č. X v souboru geodetických informací (v katastrální mapě parcel) do stavu před zákresem uvedených parcel provedeným dle geometrického plánu č. X ze dne 15. 4. 1986 (dále též GP X).

[2] Dne 19. 4. 2013 obdržel katastrální úřad nesouhlas žalobce s opravou, a tak zahájil dle § 8 odst. 5 starého katastrálního zákona správní řízení o opravě chyby v katastrálním operátu. Dne 29. 5. 2013 rozhodl, že se nesouhlasu nevyhovuje a že hranice výše uvedených pozemků zůstávají i nadále geometricky i polohově určeny zobrazením v katastrální mapě dle snímku katastrální mapy tvořícího nedílnou přílohu k tomuto rozhodnutí (tj. ve stavu, který byl v mapě před zákresem GP X).

[3] Proti tomuto rozhodnutí podala odvolání Střední škola technická a řemeslná Nový Bydžov, kterému vyhověl žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 9. 2013. Shledal totiž rozhodnutí katastrálního úřadu věcně nesprávným, proto je zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí. Dle žalovaného provedlo středisko geodézie Hradec Králové zákres GP X do mapy evidence nemovitostí v souladu s tehdy platnými právními předpisy. Orgán geodézie se dopustil chyby pouze v tom, že nezaznamenal změny údajů do písemného operátu a nezaevidoval je pod položkou výkazu změn. Žalovaný proto uložil katastrálnímu úřadu, aby v katastrální mapě obnovil zákres hranic podle GP X, které předtím z mapy odstranil. Zároveň podal podrobný návod, jak má katastrální úřad při obnově zákresu postupovat, neboť zmiňovaný geometrický plán již byl pro obnovu zákresů hranic obvodů budov z technických příčin nepoužitelný.

[4] Katastrální úřad následně dle pokynů žalovaného vyhotovil neměřický záznam č. X a dne 4. 12. 2013 rozhodl (rozhodnutím sp. zn. OR-182/2013-602), že po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí bude v katastrálním území Hlušice opraveno geometrické a polohové určení hranice předmětných pozemků podle uvedeného neměřického záznamu. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný zamítl v záhlaví specifikovaným rozhodnutím.

[5] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou u krajského soudu v Hradci Králové. Soud tuto žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ztotožnil se totiž se závěrem žalovaného, že v roce 1986 došlo k zákresu změn ve výměře předmětných parcel v souladu s tehdy platnými právními předpisy a že údaje takto zapsané v evidenci nemovitostí (a následně v katastru nemovitostí) měly oporu v podkladech založených v operátu (v záznamu podrobného měření změn – polním náčrtu z roku 1986, číslo záznamu X a v GP X). Vzhledem k tomu, že dle § 29 odst. 1 starého katastrálního zákona se ode dne účinnosti uvedeného zákona (tj. od 1. 1. 1993) operát evidence nemovitostí považoval za katastrální operát, nebyl žádný důvod k tomu, aby katastrální úřad v roce 2013 provedl postupem podle § 8 odst. 1 téhož zákona odstranění tohoto zákresu. Existující rozpor mezi souborem geodetických informací a souborem popisných informací katastru (vzniklý tím, že orgán geodézie opomněl zanést změnu ve výměře parcel rovněž do popisných informací evidence nemovitostí) měl katastrální úřad odstranit přesně opačným způsobem, tj. opravou chyby v souboru popisných informací katastru, jak poté v napadeném rozhodnutí učinil.

[6] Nedůvodnou shledal soud také námitku žalobce, že ve věci nemohlo jít o „zřejmý omyl“ při vedení katastru. Podle napadeného rozhodnutí žalovaného představoval zřejmý omyl při vedení katastru ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) starého katastrálního zákona, respektive ve smyslu § 36 odst. 1 písm. a) zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí,

postup katastrálního úřadu, který v roce 2013 odstranil zákres provedený v katastrální mapě na základě GP X. Tento postup byl zcela zjevně chybný a naplňuje znaky pojmu „zřejmý omyl“, jak jej rozvádí např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 – 103.

II. Kasační stížnost

[7] Žalobce (dále též stěžovatel) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností pro jeho nezákonnost a nepřezkoumatelnost, tedy z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).

[8] Faktickým výsledkem celého správního řízení je dle něj stav, kdy opravou chyby v katastrálním operátu vznikl nesoulad mezi údaji o výměrách pozemků uvedených v geometrickém plánu a zapsaným stavem. Jde tedy o uvedení údajů zapsaných v katastru do „souladu“ s údajným skutečným stavem, což však není účelem institutu opravy chyby v katastrálním operátu. Tento institut ani nelze k takovému účelu použít.

[9] Geometrický plán GP X nemohl být podkladem pro provedení změn v katastrálním operátu, neboť z žádného z předložených dokladů nevyplývá důvod jeho založení do údajů katastru.

[10] Stěžovatel rovněž zpochybňuje závěr, že v daném případě došlo k nesouladu evidence nemovitostí se skutečným stavem z důvodu přístaveb provedených v minulosti na budovách, které se nacházejí na sporných nemovitostech, a proto bylo nutné na základě GP X zobrazit změny v mapě. Z povahy věci nemohlo přístavbou dojít k jakýmkoliv změnám, které by přímo souvisely s údaji o pozemcích.

[11] Ve věci ani nešlo o „zřejmý omyl“ při vedení katastru. Žádný právní předpis sice tento pojem nedefinuje, ale nelze o něm hovořit v případě, kdy není zcela zřejmé, z jakého důvodu se geometrický plán v katastrálním operátu objevil. Katastrální úřad nebyl oprávněn využít institutu opravy chyby. Změny zakreslení a výměr pozemků ve vlastnictví stěžovatele se odehrávají, aniž by se k nim mohl relevantně vyjádřit, a to především co do podkladů, z nichž katastrální úřad vychází. Nelze přitom akceptovat závěr, že údaje evidované v katastru mají pouze evidenční charakter a jejich změnou není vlastník dotčen ve svém vlastnickém právu k nim.

[12] Žalovaný v reakci na kasační stížnost odkázal na obsah svého vyjádření k žalobě a navrhl ji jako nedůvodnou zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není opodstatněné kasační stížnost odmítnout

pro nepřípustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku, ke které je povinen případně přihlédnout i z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Stěžovatel důvody nepřezkoumatelnosti ve své kasační stížnosti nespecifikoval a Nejvyšší správní soud po přezkumu rozsudku krajského soudu jeho nepřezkoumatelnost neshledal.

[16] Dále se soud zabýval důvody, pro které považuje stěžovatel rozhodnutí za nezákonné. Nejprve přitom popsal základní východiska, z nichž je při posuzování oprav chyb v katastrálním operátu třeba vycházet. Poté přikročil k vypořádání jednotlivých kasačních námitek.

[17] Katastrální úřad při opravě chyby v katastrálním operátu postupoval podle § 8 starého katastrálního zákona (v nyní účinném katastrálním zákoně je institut upraven obdobným způsobem v § 36). Dle § 8 odst. 1 starého katastrálního zákona platilo, že „*na písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu opraví katastrální úřad chybné údaje katastru, které vznikly a) zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, b) nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím předpisem*“.

[18] Je třeba upozornit na historické souvislosti související s opravami chyb v katastrálním operátu ve smyslu § 8 odst. 1 starého katastrálního zákona. S účinností katastrálního zákona (tj. od 1. 1. 1993) byl podle § 1 odst. 1 tohoto zákona zřízen katastr nemovitostí České republiky. Obsah katastru nemovitostí je v souladu s § 4 odst. 1 téhož zákona uspořádán v katastrálních operátech podle katastrálních území. Podle § 29 odst. 1 zákona se od jeho účinnosti považuje operát evidence nemovitostí za katastrální operát (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 – 103).

[19] Nejvyšší správní soud již setrvale zastává názor, že institut opravy chyby v katastrálním operátu nemůže sloužit ke změně právních vztahů k nemovitostem ani k odstraňování sporů týkajících se těchto vztahů (viz např. rozsudky NSS ze dne 30. 5. 2008, č. j. 7 As 61/2007 – 88, ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008 – 134; dále také usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 2. 9. 2004, č. j. Konf 62/2003 – 15, publikované pod č. 403/2004 Sb. NSS). Dochází jím ke změně údajů evidovaných v katastru, aniž by se tak však mohlo založit či pozbyt vlastnické či jiné právo k nemovitosti. Tento závěr odráží odlišnou roli správních orgánů a soudů, kdy prvním z nich náleží pouhá evidence práv k nemovitostem v katastru na základě předložených listin a druhým z nich v případě nejasnosti rozhodování o tom, komu ve skutečnosti právo náleží (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2013, č. j. 1 As 22/2013 – 25).

[20] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že se změny odehrávají, aniž by se k nim mohl vyjádřit a že zasahují do jeho vlastnického práva. Vzhledem k výše uvedeným závěrům je však tato námitka nedůvodná. Provedení oprav v katastrálním operátu mělo evidenční účinky, uvedlo do souladu informace popisné s informacemi geodetickými. Právě zákonnost této změny je předmětem nyní probíhajícího řízení, stěžovatel se k ní od počátku vyjadřuje a využívá procesní prostředky obrany, které má v případě nesouhlasu s ní k dispozici.

[21] Dále stěžovatel namítá, že chyba, která byla v katastrálním operátu napravována, nevznikla „zřejmým omylem“ při vedení katastru.

[22] Nejvyšší správní soud se v minulosti otázkou, co je třeba chápat pod pojmem „zřejmý omyl“, jehož opravu lze v rámci řízení dle § 8 odst. 1 katastrálního zákona provést, rovněž opakovaně zabýval. Dospěl k závěru, že tento neurčitý, v zákoně nijak nedefinovaný pojem je třeba vykládat vždy v souvislosti s konkrétním případem. Obecně lze pod pojem „zřejmý omyl“ zařadit jak omyl týkající se skutkových okolností, tak omyl právní. Omyl je přitom charakteristický vždy tím, že je způsoben lidským činitelem. Jako omyl proto nelze posuzovat objektivní skutečnosti způsobující nesoulad katastru se skutečným stavem, tedy např. změnu právní úpravy zápisů do katastru, či zničení katastrálního operátu v důsledku požáru či povodně: zde nelze rozpor se skutečným stavem napravit opravou zřejmého omylu, nýbrž cestou revize či obnovy katastrálního operátu (viz rozsudek ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 – 103, publ. pod č. 2098/2010 Sb. NSS).

[23] V rozsudku ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 As 187/2012 – 31, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*omyl ve smyslu ust. § 8 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona musí být zřejmý, tj. jednoznačně seznatelný. Postupem podle ust. § 8 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona nelze napravit jakýkoliv nesoulad mezi evidovanými údaji a skutečností. Pokud subjekt namítá existenci chyby, která je nejasná nebo sporná, může se ochrany svých práv domoci především u civilních soudů, například cestou žaloby na určení existence jím tvrzeného práva [§ 80 písm. c) o. s. ř.]*.“

[24] Žalovaný a krajský soud v nyní projednávaném případě dospěli k závěru, s nímž se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud, že v roce 1986 došlo k zákresu změn ve výměře předmětných parcel v souladu s tehdy platnými právními předpisy a že údaje takto zapsané v evidenci nemovitostí (následně v katastru nemovitostí) měly oporu v podkladech založených v operátu (v záznamu podrobného měření změn – polním náčrtu z roku 1986, číslo záznamu X a v GP X). Jak je uvedeno výše, od 1. 1. 1993 se operát evidence nemovitostí považoval za katastrální operát (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2012, č. j. 1 As 43/2012 – 55). Nebyl tedy žádný důvod k tomu, aby katastrální úřad v roce 2013 provedl postupem podle § 8 odst. 1 starého katastrálního zákona odstranění tohoto zákresu. Existující rozpor mezi souborem geodetických informací a souborem popisných informací katastru (vzniklý tím, že orgán geodézie opomněl zanést změnu ve výměře parcel rovněž do popisných informací evidence nemovitostí) měl katastrální úřad odstranit přesně opačným způsobem, tj. opravou chyby v souboru popisných informací katastru. Chybný postup katastrálního úřadu v roce 2013

tak naplňuje pojem „zřejmý omyl“, který lze napravit prostřednictvím institutu opravy změn v katastrálním operátu. Stěžovatelova námitka není důvodná.

[25] Dále stěžovatel tvrdí, že byl institut opravy změny v katastrálním operátu využit k účelu, k němuž není určen. Nejvyšší správní soud při posuzování této námitky vycházel z výše uvedených závěrů a ze zjištění o změnách, které byly v katastrálním operátu ve vztahu k předmětným pozemkům provedeny. Katastrální úřad nejprve provedl opravu chyby katastru, kterou spatřoval v zákresu pozemkové parcely č. X a stavebních parcel č. X a č. X (v operátu katastrálního území Hlušice) v katastrální mapě provedeném v roce 1986 dle geometrického plánu č. X. Katastrální úřad tedy změnil zákres uvedených parcel tak, aby odpovídal stavu před jejich zákresem provedeným v minulosti na základě GP X. V následně vedeném správním řízení, zahájeném dle § 8 odst. 5 starého katastrálního zákona, však žalovaný shledal popsany postup katastrálního úřadu nesprávným. Podle žalovaného provedlo středisko geodézie Hradec Králové zákres GP X do mapy tehdejší evidence nemovitostí v souladu s v dané době platnými právními předpisy, a tak nebyl důvod tento zákres odstraňovat. Vázán právním názorem žalovaného pak katastrální úřad vydal nové rozhodnutí ve věci, jehož cílem bylo opravit chybu katastru vzniklou předchozí chybou opravou.

[26] Krajský soud se na straně 8 svého rozsudku podrobně zabýval tím, zda středisko geodézie Hradec Králové provedlo zákres výše uvedených parcel v mapě někdejší evidence nemovitostí v souladu s tehdy platnými právními předpisy (respektive zda tomuto závěru svědčí v katastrálním operátu založené podklady). Dospěl k závěru, s nímž se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud, že pokud orgán geodézie při zaměření nového geometrického a polohového určení předmětných pozemkových parcel provedeného v roce 1986 zjistil, že došlo ke změně ve výměře uvedených parcel oproti stavu dosud zaznamenanému v evidenci nemovitostí, byl nejen oprávněn, ale přímo povinen bez dalšího provést změnu v operátech evidence nemovitostí a uvést je do souladu se stavem takto zjištěným. Rozpor mezi souborem popisných a geodetických informací vznikl tím, že orgán geodézie opomněl zanést změnu ve výměře parcel do popisných informací evidence nemovitostí. Katastrální úřad reagoval na tento nesoulad provedením opravy dle § 8 starého katastrálního zákona, tento institut tedy využil přesně k tomu účelu, k němuž je určen. Námitka zpochybňující tuto skutečnost je nedůvodná. Nedůvodná je poté i související námitka stěžovatele, dle níž nemohlo provedením přístaveb dojít ke změně výměr pozemků. V dané věci byl zjištěn nesoulad mezi provedeným měřením (resp. geometrickým plánem) a souborem popisných informací, který byl posléze zákonnými prostředky napravován. Případný rozpor mezi těmito „zesouladěnými“ geodetickými a popisnými informacemi a skutečným stavem není předmětem tohoto řízení (jak ostatně uvedl i krajský soud).

[27] Dále stěžovatel v kasační stížnosti zpochybňuje způsobilost geometrického plánu X být podkladem pro provedení změn v katastrálním operátu. Ani tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Jak je uvedeno výše, změny dle tohoto geometrického plánu byly zakresleny v pozemkové mapě dne 14. 4. 1986. Dle právní úpravy účinné v této době nebylo nutné, aby polní náčrt a geometrický plán byly součástí listin, které by byly předloženy k zápisu do údajů evidence nemovitostí. Blíže se ohledně povahy a okolností vzniku geometrického plánu vyjádřil soud v bodech 24 – 26 tohoto rozsudku.

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl; jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozsudku z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[29] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. ledna 2016

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu